

For
information
in English:
see page 7

PensioenUpdate

is een uitgave van Stichting Pensioenfonds Avery Dennison Juli 2016

stichting pensioenfonds **Avery Dennison**

Komt u ook op onze jaarvergadering?

Op maandag 5 september a.s. is de jaarvergadering van het fonds. Als deelnemer of gepensioneerde krijgt u dan een verdere toelichting op de resultaten en het beleid.

U bent van harte welkom!

Aanvang: 16.00 uur
Locatie: Avery Dennison
Willem Einthovenstraat 11
2342 BH Oegstgeest

We stellen het op prijs als u zich vooraf al aanmeldt bij de receptie. Dit kunt u doen door het sturen van een email naar: eu.hq.reception@eu.averydennison.com. Of door te bellen naar tel. 085 - 000 2000.

Het gedetailleerde jaarverslag met jaarrekening kunt u hier downloaden: www.pensioenfondsaverydennison.nl

Van de voorzitter

Het jaar 2015 was een moeilijk jaar voor pensioenfondsen. Was de financiële positie van ons pensioenfonds eind 2014 nog goed, eind 2015 was de beleidsdekkingsgraad niet langer voldoende. Het fonds zit daarom in de situatie van een herstelplan.

In 2014 eindigden we het jaar met een (maand)dekkingsgraad van 118,1%. Eind 2015 was deze dekkingsgraad 108,8%. Sinds 1 januari 2015 moeten we met een zogeheten beleidsdekkingsgraad werken. Eind 2015 was deze 112%. Meer hierover leest u verderop in deze PensioenUpdate.

In 2015 hebben de werkgever, de Centrale Ondernemingsraad en het pensioenfonds in een gezamenlijke werkgroep de toekomstmogelijkheden van de huidige pensioenregeling onderzocht, alsmede de uitvoering daarvan. Deze werkgroep heeft een aantal mogelijke scenario's gedefinieerd, die in het voorjaar van 2016 door het bestuur zijn onderzocht. In maart 2016 heeft de werkgever, gelet op de huidige marktomstandigheden, kenbaar gemaakt de uitvoeringsovereenkomst met het fonds vooralsnog te willen voortzetten. Het bestuur heeft daarom de besluitvorming over mogelijke toekomstige wijzigingen op dit moment niet verder voortgezet.

Nu gaat veel aandacht van het fonds uit naar de invoering van de nieuwe wetgeving op het gebied van pensioencommunicatie. Onder de naam Pensioen 1-2-3 moet pensioeninformatie gelaagd worden aangeboden. De gedachte hierbij is dat iedereen zelf kan kiezen hoe gedetailleerd men de pensioeninformatie wil doornemen. De Pensioen 1-2-3 staat voor de drie lagen van informatie: (1) informatie op hoofdlijnen, (2) met toelichting, of (3) gedetailleerde en volledige informatie. Op die manier kunt u zelf bepalen tot welk niveau u wilt worden geïnformeerd over de pensioenregeling.

In deze uitgave gaan we op veel van bovengenoemde zaken verder in. Wilt u meer weten, kom dan naar onze jaarvergadering!

Huib van Gijn,
Voorzitter pensioenfonds ■

Jaarverslag 2015

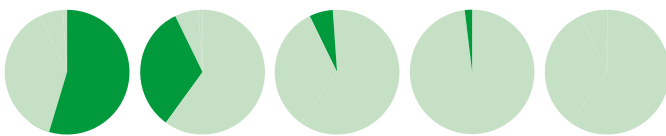
Elk jaar moet Pensioenfonds Avery Dennison de balans opmaken: hoe staat het pensioenvermogen ervoor, en is er voldoende geld voor de uit te keren pensioenen? Ook andere belangrijke gegevens worden dan vastgesteld, zoals het rendement op de beleggingen. Dit alles staat beschreven in het jaarverslag. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste zaken.

Rendementen

Het verslagjaar 2015 is een matig beleggingsjaar voor het pensioenfonds geweest. De totale portefeuille behaalde een rendement van -1,9% (2014: 24,9%). De benchmark liet een rendement zien van -1,7% (2014: 25,6%). Het pensioenfonds heeft haar vermogen ondergebracht in (institutionele) beleggingsfondsen. In de onderstaande tabel is te zien wat de verschillende beleggingsfondsen aan bruto rendement hebben opgeleverd. De aandelen opkomende landen, onroerend goed en commodities presteerden beter dan de benchmark. De overige categorieën lieten een onderprestatie zien.

2015	Rendement	Benchmark
Staats- en bedrijfsobligaties (Robeco)	0,6%	1,0%
Bedrijfsobligaties (Robeco)	-0,4%	-0,5%
Hoogwaardige staatsobligaties (Robeco)	-0,9%	-0,9%
Long duration staats- en bedrijfsobligaties (Robeco)	-6,8%	-5,0%
Long duration hoogwaardige staatsobligaties (Robeco)	-3,9%	-3,6%
Wereldwijd aandelen (Russell)	3,9%	1,2%
Aandelen opkomende landen (Robeco)	-4,4%	-5,2%
Onroerend goed (Robeco)	3,0%	2,7%
Commodities (Credit Suisse)	-25,5%	-25,3%
Totale portefeuille	-1,9%	-1,7%

Beleggingsmix pensioenfonds eind 2015:

Obligaties: 56,7%, Aandelen: 31,7%, Onroerend goed: 8,4%, Grondstoffen 3,1%, Kasgeld 0,0%

Beleggingsrendementen

Het negatieve beleggingsrendement in 2015 had gevolgen voor het pensioenvermogen van het pensioenfonds. Dit vermogen bestaat uit afgedragen premies, de waardeontwikkeling van de beleggingen en de beleggingsopbrengsten en is nodig om op den duur de pensioenuitkeringen te kunnen betalen.

Eind 2015 bedroeg de waarde van de beleggingsportefeuille circa 316,4 miljoen euro. Eind 2014 was dit 342,3 miljoen euro: een afname van circa 26 miljoen euro. De pensioenverplichtingen stegen in 2015 naar bijna 291 miljoen euro. De belangrijkste oorzaak voor de stijging van de pensioenverplichtingen was de dalende rente (zie hieronder).

Dalende rente

De rekenrente wordt bepaald door de marktrente. Tijdens het verslagjaar is de rekenrente waar het pensioenfonds mee rekent, gedaald: van 1,9% (eind 2014) naar 1,7% (eind 2015). De rekenrente is de rente waartegen de pensioenfondsen hun verplichtingen moeten waarderen. Bij een lagere rente moeten we volgens de verplichte rekenregels meer geld opzij zetten om de opgebouwde pensioenen te kunnen uitbetalen. Waarom? Simpel gezegd omdat we er bij een lagere rente vanuit moeten gaan dat we op de ingelegde pensioenpremie minder rendement zullen behalen.

Financieel resultaat 2015

Naast de beleggingsresultaten en de hoogte van de rekenrente zijn er andere zaken die de hoogte van de het financieel resultaat van het fonds beïnvloeden, zoals de premie, de pensioenopbouw, de pensioenuitkeringen en de indexatie. In totaal behaalde het pensioenfonds in 2015 een negatief resultaat van ongeveer 24 miljoen euro. ■

Meer beleggingsfondsen

Het pensioenfonds belegt in vastrentende waarden door middel van beleggingsfondsen van Robeco. Deze beleggingsfondsen maken gebruik van benchmarks met bepaalde kredietrisico's die door de tijd heen kunnen variëren. Het bestuur wilde de daarmee samenhangende risico's beter kunnen beheersen. Daarom heeft het pensioenfonds in november 2015 drie beleggingsfondsen toegevoegd aan de twee beleggingsfondsen die al in portefeuille waren. Hier ging een uitvoerig onderzoek aan vooraf.

Nieuw Financieel Toetsingskader

Sinds 1 januari 2015 geldt een nieuw Financieel Toetsingskader (FTK) voor pensioenfondsen. Hierin staan de rekenregels voor pensioenfondsen. Zo moeten pensioenfondsen werken met een beleidsdekkingsgraad, met als doel om minder afhankelijk te worden van dagkoersen. Dit betekent dat het pensioenfonds sinds 1 januari 2015 een 'actuele' dekkingsgraad en een 'beleidsdekkingsgraad' berekent. De actuele dekkingsgraad wordt berekend op basis van de cijfers van de huidige maand. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend op basis van een 12-maands gemiddelde. Daarbij gaat het om het gemiddelde van de 12 voorafgaande dekkingsgraden.

Wat zijn nu de wijzigingen ten opzichte van de oude situatie (tot 2015)? En wat betekent dit voor ons pensioenfonds? Een toelichting:

- Pensioenfondsen mogen pas bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of meer toeslagen verlenen. Daarnaast moet de hoogte van de toeslagverlening toekomstbestendig zijn: een toeslag mag in een jaar alleen worden verleend als dezelfde toeslag langjarig kan worden toegekend. Ons pensioenfonds houdt ook nog met andere zaken rekening, zoals de ontwikkeling van de rente.
- Volgens de nieuwe wetgeving zal het pensioenfonds jaarlijks een nieuw herstelplan opstellen, zolang er een tekort is. Daarbij wordt steeds weer uitgegaan van de maximale hersteltermijn van 10 jaar. Dit is dus een 'voortschrijdend' herstelplan.

In 2015 heeft het bestuur besloten om per 1 januari 2016 gedeeltelijke toeslagen toe te kennen: 0,57% voor de actieve deelnemers en 0,13% voor de gepensioneerden en gewezen deelnemers.

- Pensioenfondsen moeten voortaan een herstelplan indienen als de **beleidsdekkingsgraad** lager is dan het Vereist Eigen Vermogen. In het herstelplan laat het fonds zien welke maatregelen het treft om binnen 10 jaar weer op het Vereist Eigen Vermogen te komen.

Ons pensioenfonds moest daarom per 31 juli 2015 een herstelplan indienen bij De Nederlandsche Bank.

Ons pensioenfonds zou volgens de nieuwe wettelijke regels over het Vereist Eigen Vermogen beschikken als onze beleidsdekkingsgraad op 31 december 2015 minimaal circa 117% zou zijn geweest. Deze was op dat moment echter circa 112% en dus niet hoog genoeg.

Het bestuur heeft daarom een opnieuw herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin maken wij duidelijk hoe het pensioenfonds de beleidsdekkingsgraad weer boven het Vereist Eigen Vermogen krijgt.

Volgens het herstelplan zal het herstel naar verwachting binnen enkele jaren plaatsvinden door het verwachte toekomstige rendement op de beleggingen. Het nemen van extra maatregelen is op dit moment niet noodzakelijk. ■

Pensioenfondsgeraakt door Brexit

De Britse bevolking heeft op 23 juni via een referendum te kennen gegeven de Europese Unie te willen verlaten. Deze zogeheten Brexit zorgt voor onrust op de financiële markten. Ook de beleggingen van de pensioenfondsen worden geraakt. Wat betekent dat voor ons fonds?

Een gevolg van de uitslag van het referendum is dat de aandelenkoersen zijn gedaald. Ook veroorzaakt de Brexit een nog verdere daling van de rente. Beide ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op de dekkingsgraad van pensioenfondsen. De dekkingsgraad van ons fonds was op 27 juni naar schatting 1 procent lager dan de dekkingsgraad van 31 mei. Op 31 mei 2016 was de dekkingsgraad circa 106 procent.

Het pensioenfonds heeft vorig jaar de beleggingsfondsen in de vastrentende portefeuille gewijzigd. Dit pakt nu goed uit. Ook heeft het pensioenfonds profijt gehad van een hoge renteafdekking.

Het bestuur houdt de vinger aan de pols

Het bestuur ziet grote onzekerheid als het gaat om het verdere verloop van het 'Brexit'-proces. Het is complex om in te schatten hoe de ontwikkelingen zullen verlopen. Het bestuur houdt daarom vooralsnog vast aan het lange termijn strategisch beleggingsbeleid en zal de verdere ontwikkelingen nauwlettend volgen. ■

Nieuw bestuurslid

Op 15 februari 2016 heeft het bestuur Jan van Klaveren benoemd als lid namens de pensioengerechtigden in het bestuur van Stichting Pensioenfonds Avery Dennison. Jan was al enige tijd betrokken bij het pensioenfonds als lid van ons Verantwoordingsorgaan (VO).

De lege plek die de heer Van Klaveren in het VO achterliet, is na een verkiezingsprocedure inmiddels ook opgevuld: op 18 april 2016 is Geert Tent als VO-lid benoemd. Lees hierover meer op pagina 6. ■

De wettelijke regels van waardeoverdracht zijn gewijzigd

Voorheen moest u binnen zes maanden nadat u deelnemer was geworden bij de nieuwe pensioenuitvoerder een verzoek tot waardeoverdracht indienen. Deze zes maanden termijn is echter komen te vervallen. Wat betekent dat?

Bent u op of na 1 januari 2015 van baan gewisseld, dan kunt u op elk moment uw opgebouwde pensioen via een waardeoverdracht overdragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder. ■

Getrouwd, samenwonend of woonachtig in het buitenland?

Uw partner moet bekend zijn bij het pensioenfonds

De pensioenregeling van Avery Dennison bevat een partnerpensioen voor uw partner indien u komt te overlijden. Om in aanmerking te komen voor dit partnerpensioen moet uw partner bekend zijn bij het pensioenfonds. Als bij uw overlijden geen partner bekend is bij ons, wordt er geen uitkering aan uw partner verstrekt. Bij trouwen of het aangaan van een geregistreerd partnerschap in Nederland informeert de gemeente ons.

U woont in het buitenland

Trouwt u in het buitenland? Meld dit dan aan het fonds.

U woont samen

Als u samenwoont, moet u uw partner hebben aangemeld en moeten wij uw aanmelding hebben geaccepteerd. Er gelden bij samenwonen nog meer voorwaarden:

- U moet een notarieel samenlevingscontract hebben;
- Het samenlevingscontract moet zijn opgemaakt vóór u met pensioen ging;
- U woont een half jaar of langer met uw partner samen volgens de gegevens in het bevolkingsregister;
- Uw partner is geen bloed- of aanverwant in rechte lijn.

Controleren aanmelding partner

Bent u in het buitenland getrouwd of woont u samen? Controleer dan of uw partner bij ons bekend is. U kunt dit jaarlijks op uw pensioenoverzicht (UPO) zien.

Nogmaals: als bij uw overlijden geen partner bekend is bij ons, wordt er **geen** uitkering aan uw partner verstrekt. Indien u op dit moment geen partner heeft, hoeft u niets te doen. Mocht u in de toekomst een partner krijgen dan dient u uw partner bij het pensioenfonds aan te melden.

Als u hierover vragen heeft, belt u dan naar de helpdesk van het pensioenfonds. De helpdesk is op werkdagen bereikbaar van 8.00 tot 17.00 uur. Het telefoonnummer is: (013) 462 35 74. ■

‘Je moet een kritische blik durven hebben’

Sebastiaan Aelberts, voorzitter Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft een nieuwe voorzitter: Sebastiaan Aelberts, sinds oktober 2015 lid namens de werknemers. Hij neemt de voorzittershamer over van Jan van Klaveren, die toegetreden is tot het bestuur van het Pensioenfonds. Karl-Heinz Lauret blijft aan als VO-lid namens de werkgever. Geert Tent vertegenwoordigt de gepensioneerden.

Sebastiaan werkt sinds 2010 bij Avery Dennison, bij Corporate Taxes. Deze afdeling behartigt de belangen van onze bedrijven in Europa, het Midden-Oosten en Afrika als het om belastingen gaat. Gevraagd naar zijn drijfveer om zich in te zetten voor het VO, vertelt Sebastiaan: “Pensioen gaat over het geld van alle deelnemers, en dus ook over mijn geld. Ik vind het belangrijk om te weten dat het bestuur daar zorgvuldig mee omgaat.”

Het VO is er om het handelen van het pensioenfondsbestuur te beoordelen. Dit gebeurt op basis van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie. Uitgangspunt is dat het bestuur evenwichtig handelt en heeft gehandeld met het oog op alle belanghebbenden. Het schriftelijke oordeel van het VO is altijd onderdeel van het jaarverslag, inclusief een reactie van het bestuur daarop. Het VO kan advies uitbrengen over zaken als beloningsbeleid en de vorm en inrichting van het intern toezicht.

Eigenschappen

“Als VO-lid moet je een kritische blik hebben”, vindt Sebastiaan: “Je moet niet bang zijn om door te vragen bij het bestuur. Ook denk ik dat het belangrijk is dat je kennis van de materie hebt. Ik heb dan ook een cursus gevolgd, die je in staat stelt om de keuzes van het bestuur te kunnen controleren. Je hoeft niet de kennis van het bestuur te hebben, maar je moet wel degelijk weten wat de regelgeving zegt over rechten en plichten.”

‘Het VO is een volwaardige gesprekspartner van het bestuur.’

Sebastiaan besteedt zo’n vier uur per week aan het VO; met pieken in tijden van drukte – rond de jaarrekening - en dalen in rustige periodes. Hete hangijzers zijn er op het moment niet, en Sebastiaan is zeer positief over de samenwerking: “Het bestuur van het pensioenfonds werkt zeer nauwgezet en zorgvuldig. Men volgt de juiste procedures en informeert de VO-leden tijdig en volledig. Het bestuur neemt ons kortom serieus en ziet ons als een volwaardige gesprekspartner.” ■

Sinds 2008 heeft Pensioenfonds Avery Dennison een Verantwoordingsorgaan (VO).

Hierin zijn de deelnemers, de gepensioneerden en aangesloten werkgever(s) vertegenwoordigd. Een belangrijke taak van het VO is het handelen van het bestuur achteraf te beoordelen. Het oordeel is steeds deel van het jaarverslag. Het VO heeft drie leden: Geert Tent namens de gepensioneerden, Karl Heinz Lauret namens de werkgever en Sebastiaan Aelberts namens de werknemers. ■

Het VO, met vlnr.: Geert Tent, Karl Heinz Lauret en Sebastiaan Aelberts

New financial assessment framework

A new 'financial assessment framework' has been introduced in 2015. It defines among others how much reserve pension funds should maintain, how the contribution should be determined and when indexation is allowed.

Recovery plan

Since higher reserves are necessary, as per 1 July 2015 and again as per April 2016, a recovery plan was submitted to the regulator, De Nederlandsche Bank (DNB). Recovery plans describe how a pension fund expects to return to the level of the required funding ratio within a period of ten years. However, our pension fund is expected to reach that required level within a few years.

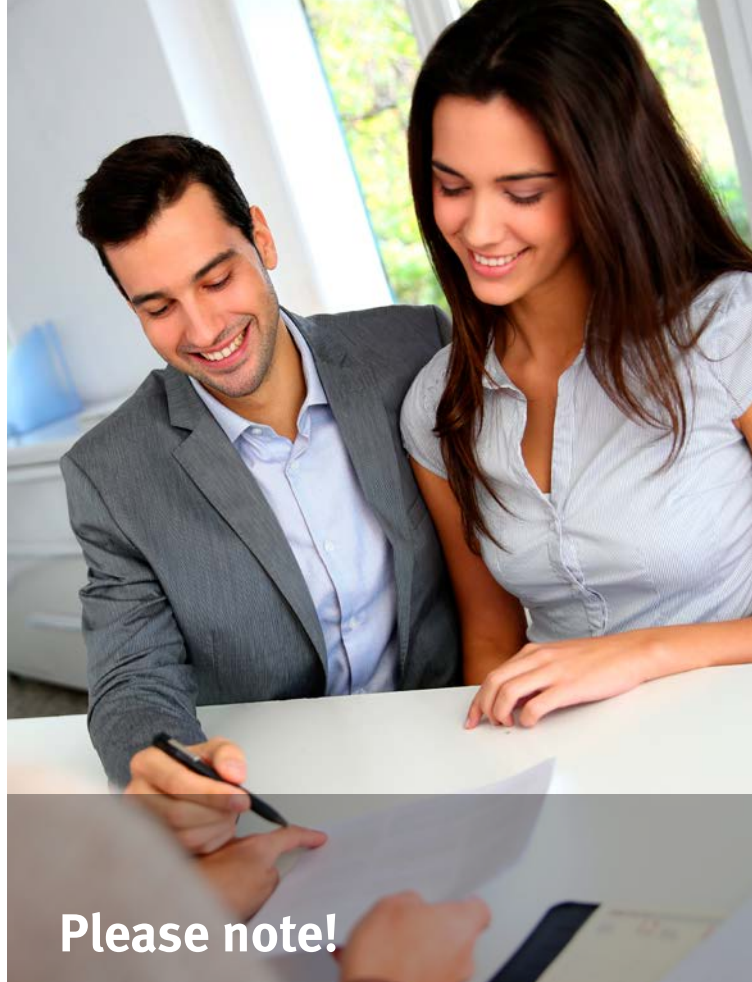
Indexation

Indexation is allowed if the coverage ratio is at least 110% and indexation is sustainable in the future also. **As per 31 December 2015 our fund reported a coverage ratio of 112%.** Because of the higher funding ratio the board of the pension fund has decided that the retirement benefits and the accrued pensions could be partially increased as per 1 January, 2016. The increase was 0,57% for the current employees and 0,13% for the pensioners and former employees.

Each year the pension fund tries to increase the retirement benefits and the accrued pensions in line with either the development of the CLA wage at the employer or the development of the derived Consumer Price Index Figure All Households. However, these increases can only take place if the pension fund has sufficient financial reserves.

Pensioen 1-2-3

As of 1 July the pension fund can provide information at a larger scale in digital form. This information must be provided in a layered form, according to the so-called Pensioen 1-2-3 method. This means that information is offered in a layered manner on the website of the fund: layer 1 for an outline of the pension scheme, layer 2 for more specific information and the third layer for important documents. The information is not available in English yet, but will be shortly. ■

Please note!

Under Dutch law a *samelevingscontract* is a written agreement, loosely translated as "cohabitation agreement". It has been compared to marriage, but merely governs the so-called property relationships between two or more people who are cohabiting. For participants with a cohabitation agreement, the pension plan offers a (temporary) partner pension benefit. According to the pension plan regulations, to be eligible your cohabitation agreement must have been executed in the presence of a notary and you also have to comply with the following requirements:

- the cohabitation agreement must have been drawn up before your retirement;
- according to the data in the population register, you and your partner have been living together for six months or more;
- your partner is not directly related by blood or by marriage;
- you have registered your partner with the pension fund.

If upon your death no partner is known to us, there is no benefit granted to your partner. If you do not have a partner at this moment, you don't need to do anything. Should you have a partner in the future, you must then register your partner with the pension fund.

If you have any questions, you can contact the customer help desk on office days from 8.00 hrs a.m. till 17.00 hrs p.m. on telephone number (013) 462 35 74. ■

Pensioen 1-2-3

Binnenkort neemt ons pensioenfonds het Pensioen 1-2-3 in gebruik. Het Pensioen 1-2-3 is onderdeel van de nieuwe wet Pensioencommunicatie die sinds 1 juli 2015 in werking is getreden. Het Pensioen 1-2-3 vervangt de startbrief.

In de nieuwe wet is vastgelegd dat pensioenfondsen informatie op een grotere schaal digitaal mogen verstrekken, en dat die informatie gelaagd moet worden aangeboden. Onder de naam Pensioen 1-2-3 moet pensioeninformatie per 1 juli van dit jaar gelaagd worden aangeboden. De gedachte hierbij is dat iedereen zelf kan kiezen hoe gedetailleerd men de pensioeninformatie wil doornemen.

De 1-2-3 staat voor de drie lagen van informatie: op hoofdlijnen, met toelichting, of gedetailleerd en volledig. Op die manier kunt u zelf bepalen tot welk niveau u wilt worden geïnformeerd over de pensioenregeling.

Laag 1

De eerste laag biedt op hoofdlijnen informatie over de pensioenregeling. Wat krijgt u wel en wat krijgt u niet? De eerste laag is opgenomen op de website, maar u kunt ook een papieren versie bij ons aanvragen.

Laag 2

Laag 2 bevat meer informatie over de pensioenregeling. De tweede laag is eigenlijk een toelichting op laag 1. Ook de tweede laag is opgenomen op de website en is eventueel op papier opvraagbaar.

Laag 3

Laag 3 bestaat uit de brondocumenten waarop de informatie in het Pensioen 1-2-3 is gebaseerd. Deze brondocumenten bieden gedetailleerde en volledige informatie over de pensioenregeling. Ook deze laag met brondocumenten is terug te vinden op de website en is eventueel op papier opvraagbaar.

De Pensioen 1-2-3 vindt u op: www.pensioenfondsaverydennison.nl. ■

Website Pensioenfonds

Meer informatie over uw pensioenregeling vindt u op: www.pensioenfondsaverydennison.nl

Hier kunt u snel de actuele informatie vinden die u zoekt. Verder kunt u documenten, zoals het pensioenreglement en andere stukken van het fonds, downloaden. Ook treft u op de website het laatste nieuws aan.

Colofon

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u terecht op onze website: www.pensioenfondsaverydennison.nl
U kunt vanaf de website alle documenten van het fonds die voor u relevant zijn, rechtstreeks downloaden.

Helpdesk pensioenfonds

Als u vragen heeft die u liever persoonlijk stelt, belt u dan naar de helpdesk van het pensioenfonds.

U kunt de helpdesk bellen op werkdagen van 8.00 tot 18.00 uur. Het telefoonnummer is: (013) 462 35 74.

U kunt ook schrijven naar:

Stichting Pensioenfonds Avery Dennison
Postbus 90170
5000 LM Tilburg

Uw vraag per e-mail stellen is eveneens mogelijk: pensioenfondsaverydennison@achmea.nl

stichting pensioenfonds **Avery Dennison**

Redactie Pensioenkrant
Stichting Pensioenfonds Avery Dennison
Willem Einthovenstraat 11
2342 BH Oegstgeest

Disclaimer

Deze pensioenkrant is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Desondanks is het mogelijk dat de gepubliceerde informatie onvolledig of onjuist is. De Stichting Pensioenfonds Avery Dennison aanvaardt hiervoor geen enkele aansprakelijkheid.

This pension journal has been written with utmost care. However, it is possible that published information is incomplete or incorrect. The Stichting Pensioenfonds Avery Dennison does not accept any liability for this.

